

VOLKSKUNDE EN V.B. De belijdenis van een volksbestaan en de wil tot behoud van dit eigen volkswezen steunt op de kennis van de eigen volksaard, zoals die tot uiting komt in de volkstaal en in het volksleven. Ze is de basis voor de studie bij al degenen, die op grond van hun saamhorigheidsgevoel en hun nationaal bewustzijn de volkskunde in Vlaanderen hebben beoefend. Beïnvloed door de Romantiek en meer bepaald door de opvattingen van de gebroeders Grimm zijn de eerste Vlaamsgezinden de uitingen van het Vlaamse volk gaan noteren, nadat ze aanvankelijk bijna uitsluitend belangstelling over hadden voor het volkslied. Alleszins is J.F. Willems de baanbreker geweest. Aen de Belgen (1818) is een aansporing tot trouw aan eigen aard en eigen taal. In dienst van dit taal-nationalisme groeit zijn belangstelling voor het volkslied. In 1820 was hij zijn liederverzameling begonnen, toen in juni 1821 A.H. Hoffmann von Fallersleben naar de Nederlanden kwam om oude volksliederen op te zoeken. Na ontgoochelende resultaten in Noord-Nederland trad hij in 1837 in contact met J.F. Willems en diens vriendenkring, wat tot merkwaardige uitkomsten leidde. In 1840 kwam J.W. Wolf naar Vlaanderen met de bedoeling het volksleven te bestuderen. Door P. van Duyse kwam hij in contact met de Gentse groep en stichtte hij het eerste Vlaams-volkskundig tijdschrift Grootmoederken (1842), gevolgd door

Wodana (1843). Antwerpen met H. Conscience, D. Sleenckx e.a. volgde, evenals Leuven waar het studentengenootschap Met Tijd en Vlijt o.l.v. kanunnik J.B. David de eerste enquête over de volkstaalstudie organiseerde, met als resultaat het Algemeen Vlaamsch Idioticon van L.W. Schuermans (1856). Tijdschriften uit die tijd, die nauw in verband staan met de V.B. en die tevens volkskundig materiaal verzamelen, zijn o.m. : het Kunst- en Letterblad (Gent), Het Taelverbond (Antwerpen) en het dagblad Vlaamsch België (1844), dat zich onder leiding van J.A. de Laet, D. Sleenckx en J. van de Velde tot taak stelde „het bekend maken van alles wat met het Vlaamsch volksleven in verband staet”. In de twee uiterste gewesten van Vlaanderen heeft de volkskundebeoefening, in nauw verband met de strijd voor het Vlaamse volksrecht, een sterke opgang gekend, hoewel later dan te Gent, Antwerpen en Leuven. In West-Vlaanderen luidde Guido Gezelle met Rond den Heerd (1865-1902) een bloeiperiode in. Hij was de opwekker van de Limburgers, die onder leiding van priester Lenaerts 't Daghet in den Oosten (1885-1914) oprichtten. Naar hun voorbeeld kwam in het Antwerpse Ons Volksleven tot stand (J. Cornelissen en J.B. Vervliet). Overtuigde flaminganten als Pol de Mont en Alfons de Cock hebben het enige nog voortbloeiende algemeen tijdschrift Volkskunde opgericht en in stand gehouden. Als men de geschiedenis van de V.B. legt naast die van de volkskundebeoefening in Vlaanderen zal men, tot op onze dagen, telkens weer dezelfde namen ontmoeten. Gedurende bijna anderhalve eeuw is de belangstelling voor het Vlaamse volksleven een

GROOTMOEDERKEN,

ARCHEVEN

VOOR

**Nederduitsche Sagen, Sprookjes, Volksliederen, Volksfeesten
en Volksgebruiken, Kinderspelen en Kinderliederen enz.;**

UITGEGEVEN

DOOR J. W. WOLF.

EERSTE STUK.

GENT,

BOEK- EN STEENDRUKKERY VAN C. ANNOOT-BRAECKMAN.

1842.

VOLKSKUNDE

TIJDSCHRIFT

VOOR

NEDERLANDSCHE FOLKLORE

ONDER REDACTIE VAN

POL DE MONT & AUG. GITTEE

Leeraar aan het koninklijk Athenæum
te ANTWERPEN

Leeraar aan het koninklijk Athenæum
te CHARLEROI

1e JAARGANG.

« Ken u zelve! »

« Sie werden gar nicht gemacht;
sie wachsen, sie fallen aus der Luft,
sie fliegen ueber Land wie Mariengarn
hierhin und dorthin, und werden an
tausend Stellen zugleich gesungen... »

TH. STORM.

« Si Peau-d'Ane m'était conté,

« J'y prendrais un plaisir extrême!

GENT

ALGEMEENE BOEKHANDEL VAN AD. HOSTE

BOEKDRUKKER-UITGEVER

Veldstraat, 49

1888

der basiselementen geweest van de V.B. Om daarvan overtuigd te zijn leze men de inleiding tot elk der twintig thans verschenen delen van de Volkskundige Bibliografie (Registers op tijdschriften).

LITERATUUR: M. Moonen, *Johann-Wilhelm Wolf, de grondlegger der volkskunde in Vlaanderen* (1944); - R. Minnaert, *Pol de Mont als volkskundige* (1944); - J. Droogmans, *Guido Gezelle en de Limburgers (1855-1899)*, in *Miscellanea J. Gessler* (1948); - G. Schmoek, *De driehoeksverhouding Pol de Mont - August Gitée - Alfons De Cock* (1950); - A. van Hageland, *Hendrik Conscience en het volksleven* (1953); - H. Stalpaert, *Bio-bibliografische inleiding tot de studie van de volkskunde in West-Vlaanderen*, in *Oostvlaamse Zanten* (1955); - H.J. Elias, *Geschiedenis van de Vlaamse Gedachte*, 4 dln. (1963-'65); - K.C. Peeters, *Der Einfluss der Brüder Grimm und ihrer Nachfolger auf die Volkskunde in Flandern*, in *Brüder Grimm Gedenken* (1963); - H. Noels, *Zuidnederlandse tijdschriften vóór 1850*, in *Nederlandse Volkskundige Bibliografie*, IX (1970).

KAREL C. PEETERS